

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Morbäckarne

(Forts. fr. N:o 20)

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 22.) Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 30 Maj 1852. Pris för år: 4 R:dr B:co. (VI årgången.)

EN ENLEVERING HOS MORBÄCKARNE.

Morlackarne.

(Forts. fr. N:o 20.)

Den röda mössan är, såsom redan sagdt, för flickorna ett tecken på deras jungfrulighet. I det hela taget äro de morlackiska flickorna kyska och veta att skydda sin röda mössa. Men om en olycklig låter sig hänföra af sin passion och faller, och saken blir känd, så beröfvar hennes väninnor henne offentligen den röda mössan, och hon får aldrig mera bära den. Bland några serbiska stammar, t. ex. bland Boccherna (vid Cattaro), stenades den okyska, till och med nära vår tid, af sina anhöriga och folket. Ibland borttager äfven presterna den röda mössan. Men som sagdt, vanligtvis beröfvas den brottliga denna prydnad af sina förolämpade medsystrar. Dertill utse de för det mesta en söndag, i det de lemna kyrkan, då de vanligen äro talrikt församlade och tillika säkra på att råka deras offer äfvensom att hafva de för tillfället outhärliga åskådarna och vittnena till företaget.

Den arma fallne är, innan hon vet ordet af, omgifven af sina sammansvurne och vredgade väninnor, af hvilka då den modigaste framträder för att lägga hand på det skimrande tecknet af bevarad oskuld, den blodröda mössan. De rifva den af henne, bortkasta den och väninnorna trampa på den med fötterna under det de förbanna okyskheten. Hänad och bespottad smyger sig den vanärade hem. Kanske blott den gode gamle gårdshunden, som icke förstår något annat af hela saken, än att hans unga matmor är sorgsen, och tyckes känna medlidande med henne, blir vid hennes sida och slickar under hemgåendet hennes hand. Till och med den lutande gamla modren har vändt dottern ryggen och är bland de första som ila från henne, förande en liten sondotter vid handen. De unga karlarne betrakta scenen med liknöjdhet och låta flickorna ostörda utöfva sin hämnd. Bakom dem sitter en, något dold, tillsynelåtande i ett förtroligt samtal med presten. Man gissar att han är förföraren. Kanske slår honom samvetet och kanske mögnar hos honom den åsigt, att den stackars flickan ännu kan hämnas, räddas och återvinna sin ära. Det är att hoppas, och det är sannolikt, att den unge mannen härifrån går hem till flickans föräldrar, begär hennes hand, tager henne till hustru och bringar på detta sätt allt det öfriga i glömska.

Morlackarnes vid bröllop brukliga ceremonier äro mycket brokiga och mångfaldiga. Jag vill icke här försöka beskrifva dem alla, så mycket mindre som jag icke ens

känner dem alla. Men särdeles egendomlig och vacker är den scen, med hvilken hela bröllopfesten plär sluta, eller vid hvilken åtminstone bröllopgästerna bruka att förflytta sig till brudgummens hus, neml. scenen af en fingerad enlevering af bruden. Allvarsamt mente bortföranden af den älskade; bortröfvandet af flickor med deras samtycke äro mycket vanliga bland de serbiska stammarne. I deras land talas mycket ofta om sådana bortföranden. Äfven har man bland de förnämna Serber i Ungern tillräckliga exempel på herrar, som ega sin fru i följd af en dylik våldsam enlevering. Till och med bland de sänre förekomma ofta bortföranden. Detta är kanske orsaken hvarför det fingerade bortförandet blifvit infördt vid bröllophögtidigheterna.

När bröllopet i svärföräldrarnes hus närmar sig sitt slut, så hafva under tiden brudgummens vänner i hemlighet sadlat sina hästar. När allt är färdigt gifva de brudgummen ett tecken, hvilken, begagnande ett obehärdigt ögonblick, tager sin älskade om lifvet och svingar sig med henne upp i sadeln. Är han nog oskicklig, att derunder låta ertappa sig af svärföräldrarne eller deras hjälpare, så förefalla för honom åtskilliga svårigheter och hinder innan han hinner målet, och brudgummen öfveröses dessutom med hån och gäckeri. Men lyckas det honom, hvilket vanligen är fallet, så galopperar han med bruden och sina vänner, svängande kransar och fanor, till sitt eget hus. Äfven förkunna fröjdeskott, aflossade på något afstånd, bröllopgästerna och svärföräldrarne om det passerade. Dessa sätta sig nu också helt förvånade till häst, och i det de låta allt i huset blifva stående vind för våg, ila de efter de flyende, under beständigt skjutande å ömse sidor. Det gifta paret framkommer något före de förföljande, som blidkas af brudgummen i det han träder dem till mötes med ett glas vin eller brännvin och helsar dem vänligt. Svärfadern slutar fred, träder in, festen slutas i brudgummens hus och förbundet beseglas.

En af Morlackarnes och Serbernas beundransvärdaste egendomar och derjemte en af de utåldrigaste — ty Grekerna omtalade den redan som en Skytisk sed — är Tobratimstwo, d. ä. tvenne vänners högtidliga brödraskap i lif och död och för hela deras tillvarelses bestånd. Dessa brödraskap förekomma än i dag hos Morlackarne, och det skall aldrig hafva händt sig, att den så frivilligt lofvade och i kyrkan af presten invigde vänskapen nånsin blifvit bruten eller trolöst fördrädd. Skedde det, så hade byn eller dalen, der något så

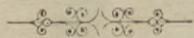
oerhördt tilldrog sig, att befara en stor olycka för hela befolkningen och himmelns vrede. — Likasom denna vördnadsvärde Tobratimstwo herrskar ännu bland Morlackarne en annan mycket barbarisk och dystersed, neml. blodhämnden (*Krwarina*). Morlackarne hafva ett ordspråk, som på svenska ungefär lyder: "Den som icke hämnas, helgar sig icke." De vilja dermed säga, att den som låter en förolämpning hvila på sig, har ingen respekt för sig sjelf, han oroar sin själs innersta lugn och frid, han afvänjer sig sjelf och förlorar sin egen ära. Hämnd är det alltså som hedrar och helgar mannen. Enligt denna grundsats användes hämnden der, hvarest förolämpningen är af den beskaffenhet, att lagen ej kan gifva upprättelse; men Morlackarne utsträcka denna grundsats än vidare, t. ex. vid en nära släktinges mord, anse de på intet vis det straff, hvartill domrarne kunna fälla förbrytaren, fyllestgörande, utan fördrå af hvar och en hederlig man, att han dessutom sjelf på mördaren skall hämnas sig och de sina. — Den närmast manliga och ännu icke åldersvaga släktingen till den mördade är den, hvem blodhämnden enligt rätt och pligt tillfaller. Är denna närmaste släktinge ännu ett omyndigt barn, t. ex. den unga sonen af en mördad fader, så hvilar blodhämnden såsom hans rättighet och pligt till hans myndighets-ålder. Med blodhämnden har det hos Morlackarne god tid, endast den slutligen utföres.

Är alltså sonen i den ålder, att han ännu icke kan utföra blodhämnden, så komma hans släktingar och isynnerhet hans i tårar simmande moder till honom, för att låta honom aflägga ed på att blodigt hämnas sin fader. Modren framlägger den mördades blodiga skjorta och förklarar för sonen det passerade. Med utsträckta händer och fingrar håller hon knäböjande skjortan framför sonen och låter honom svärja att aldrig glömma denna missgerning, denna blodiga kränkning och skymf för hans familj, hvars bästa medlem en hof har dödat som en hund, och att därför han, sonen, så snart han blott fått så mycket krafter, att han kan föra sin faders bössa, på alla sätt skall försöka att öfverraska och skjuta denne hof. Fadrens bössa har hon redan under denna ed laggt i sonens hand; ty dessa menniskor aflägga nästan alla eder med vapen i hand. Bössan såväl som den blodiga skjortan hängas sedan in i hyddan tills sonen tager geväret och skall utföra hämnden. På vår bild står bredvid den svärjande gossen den mördades syster. Hon pekar åt det håll, der mordet försiggått. Och bredvid den knäböjande modren står

den ålderstigne farfadren, som med till hälften öppnad mun, tyckes förstafva eden. Till vester i bakgrunden går en prest in i huset; och i det han väl vänder ryggen till för denna fasliga och okristliga ed, gör han dock intet för att hindra den; — till höger sitter den mördades broder, som djupt sörjer familjens olycka, och kanske äfven är bedröfvad därför, att blodhämnden tillfaller den unge gossen, så att han först då kan låta sin lidelse få fria tyglar, om gossen i en framtid icke skulle uppfylla sin pligt.

Blodhämnden är så införlifvad med alla Serber, att det nästan är en omöjlighet att hos dem få den utrotad. Man berättade mig der i landet, att det nyss i en morlackisk by förekommit, att en ung moder, hvars man blifvit mördad, hade aflagt ed om blodhämnd i sin sons namn, i det hon derunder lade den mördades blodiga skjorta på vaggan.

Dock, likasom blodhämnden, vänskapslöftet, det stränga straffet för okyskheten äfvensom för flickröfvandet, så gifves det ännu många andra uråldriga, outrotbara, goda och dåliga sedvanor bland Morlackiska kärnfolket, om hvilket, till och med efter det lilla vi anført, ännu mycket vore att säga, och att det är förtjent af ett närmare studerande och en större uppmärksamhet.

Klostren på det heliga berget Athos.

I klostren på det heliga berget Athos i Thessalien gifves det så många intressanta och anmärkningsvärda serbiska minnesmärken, att man deröfver kunde skriva en bok för sig. — Författaren af denna uppsats inskränker sig till förteckningen af det allmänt världshistoriska, och då det icke var möjligt att besöka alla de 20 på det heliga berget belägne klostren, så håller han sig endast till dem, uti hvilka serbiskt litterära monumenter befinna sig. Ostridigt måste det i dervarande kloster ännu många intressanta litterära fynd kunna göras; men munkarne tillåta icke att man söker efter desamma och många skatter hållas förborgade.

Klostret Hilendar på berget Athos byggdes af den förste serbiska konungen, Stefan Nemanja, fader till den helige Sabbas, och, som man finner af diplomerne, på en för-

fallen kyrkas ruiner. Detta östligt belägna kloster, omgifvet af höga murar, ligger en fjerdedels mil från stranden, på ett vackert, för det mesta af icke mycket höga berg omgifvet ställe. På ringmurarne befinna sig två och i det inre fem till sex celler, som kunna herbergera 200 munkar. På byggnadens östra sida ser man ännu ett högt torn till försvar emot fiendliga anfall, för hvilka det heliga berget i tidigare århundraden så ofta varit utsatt. På nordöstra sidan äro tvenne nära bredvid hvarandra belägne jerntorn. Kyrkan står midt i kostergården. Den är uppmurad af sten och brändt tegel. Detsamma fyra kupoler äro prydda med kors och likasom taket täckt med bly.

Altareis längd jemte kyrkans utgör 9 famnar 2 fot, och hvarje kapells längd är 4 famnar, tillsammans 17 famnar 2 fot; bredden utgör i det inre 5 fot. Bifogade vy är tagen från norra sidan. I kyrkans inre äro fyra marmorelare, golfvet är brokigt och sammansatt af olika slags marmor. Något mera artistiskt finnes icke i något af klostren på berget. Hvad som der isynnerhet faller i ö. at är en qvinnobild med silfverram, af omkring 1 fots storlek. Af en i silfver graverad skrift ser man att det härstammar från fursten och hospodaren öfver alla ungersk-walachiska länder, woiwoden af Bessarabien, Mathæus, och hans gemål Helene. I denna bild, som är inrättad att öppna, befinnes ett papper, på hvilket en mängd namn af olvannämnde furstes släktingar äro antecknade, och hvilka vid gudstjensten af munkarne skola nämnas i bönen. Till höger af denna står i en silfverram en Guds-moders kolossala bild, hvilken säges vara hitförd från Jerusalem af den helige Sabbas, stamfadren för Nemanjidernas dynasti. Gudsmodersbilden på första pelaren till vester är smyckad med en myckenhet mynt af Alexander den Store af Macedonien. I kyrkan befinnes sig den helige Simeon Nemanjas grafvård. Här förrättas årligen på Vidowdagen (årsdagen af det olyckliga slaget vid berget Kossovo) en gudstjenst till Knjas Lazars ära. Utom ett stort öfverflöd af helgonbilder finner man äfven många porträtter af serbiska konungar och furstar, framställda som helige.

Vid första anblicken inser man, att klostret blifvit småningom bygd och på olika tider. Utom klosterbyggnaderna, nära invid desamma port, ser man ruiner, hvilka sagan gifver gammalhelleniskt ursprung. Nästintill klostret bo många lekmän, såsom smeder, mjölnare, trädgårdsmästare och vinnodlare. Från klostret till hafvet för en

mycket god och bred körväg, en fördel, hvaraf intet af de andra klostren på det heliga berget kan fröjda sig. Vid denna väg står ett olivträd, kalladt "kejsarens olivträd." Här skall kejsar Duschan hafva stigit af hästen. Några få steg derifrån befinnes sig ett litet träkors, der munkarne väntade honom, då han besökte klostret.

Vid hafvet står till försvar ett fyrkantigt vaktorn och icke långt derifrån ligger klostret Basilius så nära vid kusten, att vågorna skölja detsamma. Ingången från landsidan sker öfver en träbrygga, men som nu är öfverflödig, då hafvet dragit sig tillbaka.

Detta kloster uppbyggdes af den serbiske konungen Milutin. Det är väl bibehållet, änskönt det för närvarande ej är bebodt. Det står under Hilendar, och från dess fenster ser man de af grekerna bebodde öarne Lemnos, Samothraki och Taso, på hvilken sistnämnde Hilendar har ett kapell.

Bland klostrets märkvärdigheter utmärker sig isynnerhet en elfbenskanna, som, enligt sägen, likaledes skall härleda sig från olvannämnde konung Simeon Nemanja. Den är invändigt, äfvensom dess nedre och öfre ring, lock och handtag af förgylt silfver. Men på elfbenet ser man i relief en idyll, föreställande Mercurius och Diana, två herdar, får och getter. På kann-lockets krans af elfben befinnes sig ett mycket konstigt graveradt vapen; men från hvilken tid det härleder sig, är icke anført. Vid biskopens thron i kyrkan befinnes sig den helige Sabbas' biskopsstaf. På stafvens ring äro följande ord att läsa: "Denna staf skänkte kejsar Alexius Comnenus till den helige Serbern Sabbas, som ett tecken till hans kyrkliga värdighet såsom regerande abbot." Sjelfva stafven är af ebenholz, beslagen med guld och silfver, samt inlagd med ädelstenar, perlor och koraller. Stafvens knapp består af en röd sten, af samma storlek som bifogade ritning.

Vidare finnes en gammal märkvärdig sidenfana med sin stång, som härleder sig från kejsar Duschan. Den är på båda ändarne af rödt, men i midten af grönt siden och är försedd med fransar af samma färg; stången är lackerad.

I Hilendar finner man icke något ordnad bibliotek. De förhandenvarande, för det mesta andliga handskrifter, äro förvarade på flera ställen. Bland dessa äro de intressantaste 1) "Krönika från verdens skapelse till Constantin den Store," författad af Gregorius, förnyad (afskrifven?) af Longinus på gammalslawiska språket och skrifven på papper, folio, år 1127. 2) En

Klostret Hilendar på det heliga berget Athos.

Blodhämndens ed hos Morlackarne.

Relief på elfenbenskannen i klostret Hilendar.

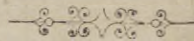
Den röda mössans borttagande hos Morlackarne.

i början och slutet sönderrifven slawisk andlig visbok med sångnoter, qvartformat. 3) Lagbok för klostret Hilendar, afskrifven, enligt traditionen, af den helige Sabbas och hans lärjungar, på pergament i octav. I kyrkan befinner sig ett på grekiska skrivet evangelium, hvilket traditionen tillskrifver den helige Johannes.

Äfven befinna sig der diplomer af grekiska kejsare. På ett af dessa, skrivet på grekiska, finnes den helige Sabbas' underskrift. — Af ryska äro förhanden: tvenne af kejsaren Fedor Iwanowitsch, af kejsaren Theodor Borissowitsch, af kejsaren Theodor Iwanow, af kejsaren Michael Theodorowitsch och af kejsaren Alexius Michaelowitsch. Derstädes befinna sig äfven många väl bibehållna serbiska diplomer. Såsom exempel anföres blott den noggranna öfversättningen af klostret Hilendars grundläggnings-urkunder, hvilken saknar årtal. Dessa ljuda i ordagrann öfversättning: "I början skapade Gud himmel och jord, och människorna sedan. Han välsignade dem och gaf dem magt öfver alla sina kreatur. Han gjorde några till kejsare, andra till furstar och herrskare, på det att de skola regera och beskydda hans folk för allt det onda, som kunde komma öfver det. Sedan, bröder, styrkte den allranädigaste Guden Grekerna genom kejsare och Ungrarne genom konungar. Han delade folken medelst olika språk, gaf dem lagar och statsinrättningar, öfverensstämmande med deras sedvanor, och regenter af deras stam och religion; och utstakade medelst sin oändliga vishet gränser emellan dem. I sin outgrundliga nåd och människokärlek gaf han likaledes åt våra urfäder och förfäder herredömet öfver de serbiska länderna. Och han ville icke, att de, som han höjde öfver de andre, skulle vara till människornas förderf. Han insatte mig, genom det heliga dopet kallad Stefan Nemanja, till Stor-Schupan. Jag förnyade förfädernas arf och befastade det ännu mera. Med Guds hjälp och min egen genom Gud förlänade klokhets höjde jag det förstörda fäderna arfvet och eröfrade derjemte från landet Leta de fästningar, som ligga vid hafvet; från Arbanas: Pilott; och från de grekiska landskapen Lab med Liplauja (floden): Glibocic, Zagrio, Tulewca, Belica och Lepenica. — Sedan jag med Guds hjälp och egen möda eröfrat allt detta, och med Guds bistånd öfverallt återställt fred och ro, beslutade jag att skärpa min tankekraft och utbilda mitt förstånd, samt att sörja för och bekymra mig om min salighet, och på hvilken sida jag skulle komma på yttersta dagen, och huru det skulle lyckas mig att

ernå englarnes och apostlarnes stora löfte, och att följa Frälsarens ord: "Tagen min börda på eder och lären af mig, jag är af ett fromt och ödmjukt hjerta, ty mitt ok är drägligt och min börda lätt." — Efter lång tids förlopp föraktade icke min allranädigaste återlösare min bön och min önskan, då hans kyska mun såsom mödornas vedergällare och betalare säger: "Jag är ej kommen för de rättfärdige utan för att kalla syndarne till bättring." — Också med mig har han af sin barmhertighet beslutat, att jag på en gång och oförmodadt blef upplyst, och jag ansåg hvarje beröm och hvarje heder för fåfång, och hvarje skönhet och hvarje retande utsigt af detta lifvet tycktes för mig försvinna som en rök. Men Christi kärlek förpligtade mig alltid mer och mer, änskönt jag var densamma ovärdig. Plötsligt nedlade jag min regering och sökte ensamheten, såsom Christus och gudsbarnaföderskan önskade det; i det han gjorde mig syndare värdig att bära hans heliga och fromma ok, och gjorde mig till deltagare af hans ärevördigt stora och lilla engel- och apostel-löfte. — Då nu allt på sådant sätt skedde och slutade, efterlemnade jag på min thron, och den mig af Christo gifne regeringen, till min dyre son Stefan, stor-schupan och sjelfherrskare, sväger till den genom Gud krönte herr Alexius, grekisk kejsare, och om jag än icke var värdig att vara en Christi tjenare, så kallade jag mig dock sjelf Simeon, munken. Lyckönskade honom med samma välsignelse som Isak välsignade sin son Jakob, att han under sin regering måtte gå framåt i hvarje ädel handling och vara den christliga friden tillgifven, och sörja för kyrkan och dess tjenare; icke synda emot Gud och alla varelsers skapare. — Derefter började jag, på min frälsares Jesu Christi begäran, såsom den heliga skrift berättar, "ingen är profet i sitt eget fädernesland," så kraftigt i mina tankar söka min återlösning, att jag aflägsnade mig ur mina bekantas och barns sällskap och valde en ensam ort.

(Forts.)

En Dröm.

(Forts. fr. N:o 21.)

"Ni vill icke för en småsaks skull störta mig och de mina i olycka."

"Småsak! så, småsak? Kors, dr. Foy, när det blott är en småsak, så betala dä.

Man måste vara slug, för att fånga mig; nej, min egen broder skulle jag numera icke vilja borga fem shilling."

"Huru! och om ni dermed kunde rädda honom! har ni aldrig sjelf varit lidande?"

"Jo bevars; jag lider af för god helsa. Ni har ju sjelf förespått mig slaganfall, blott för att skrämja mig och få mig till att öppna på pungen. Men jag hyser numera ingen fruktan för dessa slagattaker, jag väger 10 skålpund mindre än förlidna året. Ännu ett sista ord, doktor Foy: Ni är en stor lärd, men det gifver er ej rättighet . . ."

"Tig herre!" afbröt honom doktorn; "ni är sinnad att förolämpa mig, och jag är icke i den sinnesslämning, att jag tål något sådant, jag säger er detta på förhand. Ni skall bli betald, det svär jag."

"På bibeln?"

"På bibeln och på min ära, skulle jag till och med försälja min kropp till mina kollegar."

Efterhand jemkades saken, och herr Brown beviljade ett ytterligare uppskof på åtta dagar, men efter hvilken tids förlopp garfvaren förbehöll sig rättigheten att göra och säga hvad han behagade.

"Alltså om åtta dagar," sade doktorn för sig sjelf med en bedröfvad mine, och närmade sig ett fenster, för att friare kunna andas. Han såg garfvaren nöjd gå öfver gatan, och nästan på samma gång satte en betjent dörrklappen i rörelse. Han bar öfverste Moxtons livré, samma rika släkttinge, till hvilken doktorn en gång tagit sin tillflykt. Hvilket budskap kunde väl han bringa? Betjenten lemnade honom följande bref:

"Min käre herre!

"Min onkel har kanske aldrig berättat eder om en brorson, som bekrigade Asiens köpmän till fördel för våra. Denne brorson är jag, och vi äro alltså kusiner. Ni är näst mig denne onkels närmaste anförvandt, åtminstone i Irland. Ett bedröfligt land, min herre, i hvilket jag så mycket mera har det tråkigt, som jag är bekajad med spleen. Jag finner således intet annat medel deremot, än att uppsöka en af mina lustiga kamrater i London. Jag längtar verkligen efter detta Babylon. Emellan oss sagdt, så skall nu min onkel företaga en längre resa. Ni känner hans vedervilja för doktorer, han har, som ni vet, icke synnerligt förtroende till läkarekonsten, och rimligtvis skall ni heller icke denna gången kunna hjälpa honom. Emellertid är jag dock af den åsigt, att de i många fall kunna lemna ganska god tienst, och jag

beder er därför, att så fort som möjligt komma, för att vi samfärdt kunna rådslå.

Jag helsar er vänligast.

Arthur Moxton
Slottet Ermitage."

"Godt," sade doktorn, "detta kan leda till en försoning med min onkel. Ack, om jag kunde bringa det så långt, att han lät behandla sig af mig; och om jag kunde rädda hans lif, så lät han mig säkert ej ohjelp. Hvad frågar han efter några pundsnoter mer eller mindre? Jack, Jack! fort spänn för."

Groomen framförde snart doktorns häst, ett lefvande benrangel, som erbarmligt framskred, och hvars hufvud hängde längre ned än svansen. Hästen förespändes den uraldrige, knappt brukbara kabrioletten. I det doktorn medlidamt betraktade det gamla djuret, tänkte han: "också en invalid; som herren, så hästen. Ack! huru hastigt har icke tiden förflutit sedan det arma djuret i flygande fart förde mig till Margarethas vänliga boning, och hon väntade mig vid fenstret, för att redan på afstånd helsa mig! . . ."

Ermitage, öfverste Moxtons rymliga slott, låg sex engelska mil från den lilla staden, i hvilken doktorn bodde. För en någorlunda välfödd häst hade vägen dit blott varit en promenad, men doktorns kunde med knapp nöd och mycket långsamt tillryggalägga densamma; men slutligen närmade sig doktorn slottet och kabriolettens knarrande var det enda ljud, som afbröt den deromkring rådande tystnaden.

Sedan sin hemkomst till fäderneslandet lefde öfverste Moxton helt och hållet isolerad från världen, och, utom en enda engelsk betjent, hade han blott från Indien medförda tjenare, hvilka för nejdens folk voro så godt som stumma, då ej någon förstod deras språk. En dyster hemlighet tycktes omsväfva denna vistelseort, och man berättade besynnerliga historier om en indisk kvinna, som öfversten medbragt från Calcutta. Det gick den sägen, att hon var vansinnig, att man sett henne vid månsken irra omkring på gräsplanen, insvept i en hvit klädbonad och med utslaget hår. Detta var emellertid endast missunsamma människors prat.

Då kabrioletten höll vid slottstrappan, nedsteg en ung man, för att emottaga doktorn, och tryckte hjertligt hans hand. Arthur, öfverstens kusin, hade ett intagande yttre, änskönt hans färg var blek och hade ett sjukligt utseende. Sedan han vexlat några vänliga ord med doktorn, anmodade han honom att följa med till onkelns rum och gick att visa honom in. Rummen,

hvarigenom de gingo, voro utstyrda med asiatisk lyx och en myckenhet sevärdiga föremål skulle fångat doktorns uppmärksamhet, om han icke varit ängslig öfver sin kusins emottagning, ty Arthur hade för honom erkänt, att han på egen risk hade tillkallat honom. Hvilken emottagning hade väl doktorn att vänta sig af den sjuke slägtingen?

"Jag ville icke förskräcka er, käre kusin, men min onkel är dödssjuk, och ni skall få se, att all eder konst numera ej kan rädda honom."

Öfverstens sängkammare motsvarade icke de öfriga praktfulla rummen; det föreställde ett enkelt, med några dyrbara vapen prydt tält. Den sjuke låg på en verklig tätsäng, öfver hvilken hängde en hängmatta.

Nästän afmagrad till ett benrangel och gulare än en vaxfigur hade man, med undantag af glansen i hans feberaktiga ögon, kunnat anse honom för ett lik. Ett ögonblick herrskade en i sanning högtidlig tystnad, och doktorn skulle aldrig haft mod att afbryta den; men plötsligt hörde man ett skallande skratt: en kvinna i indisk dräkt upplyfte ett förhänge, bakom hvilket hon befann sig, satte sig vid den sjukas fötter, och sjöng, med accompagnement af guitarre, på ett obekant språk en romans, hvars klagande melodi gjorde ett djupt intryck på doktorns hjerta, och hvilken till och med på öfversten tycktes göra ett lifligt intryck; ty hans vilda blick mildrades allt mer och mer och slutligen glänste en tår i hans öga. Men likasom om han skämdes öfver sin ögonblickliga svaghet, gjorde han en häftig rörelse med hufvud och skuldror och vände sig till sin brorson med dessa ord: "Hvad vill du Arthur? Hvad vill denne svarte man? han är väl ingen doktor? jag vill icke hoppas, att du emot min uttryckliga vilja låtit kalla någon sådan! Du känner mina åsigter om det slags folk, de äro, likasom gamen, dödens förebud; de vädra ett lik på tio mils omkrets. Jag behöfver ännu några timmars frist, du vet hvarför. Om denne herre är en doktor, så bed honom för all del aflägsna sig, ty han kommer för sent; är han en, som skall hafva bestyr med begrafningen, så får han likaledes gå, ty han kommer för tidigt."

"Jag är eder systerson, John Foy," sade doktorn, "man har låtit kalla mig, och jag har kommit för att uppfylla min pligt som läkare."

"John Foy, min systerson! ack, ja, jag erinrar mig detta namn; var det icke ni, som en gång kom hit och åberopade er på detta släktskap, för att . . . Jag tror hvarken på doktorerna eller läkarekonsten, herr

Foy. Icke destomindre har jag sett förvånande verkningar af vexter, ja, jag erinrar mig till och med, att jag i Calcutta känt en Indian, som berömde sig af att kunna tillreda en dryck, med hvilken han kunde uppväcka döde. Känner ni något recept till en sådan dryck?"

"Nej, tyvärr," svarade doktorn.

"Nå, då kan ni heller icke hjälpa mig. Jag är en gammal, förrostad värja; det är numera icke möjligt att putsa henne så, att hon glänser i solen . . . Nej, ni kan ej hjälpa mig, och jag ej er; emellertid skall ni blifva belönd för ert besök, doktorn lefver ju på den sjukas bekostnad. Har ni många patienter, doktor? Ni synes mig sjelf ej ha någon blomstrandehälsa. Hvarför ser ni så förundrad på mig? Ni tycker det väl är underligt att höra en sjuk vara så pratsam? Det är feberns pratsamhet, som är förelöparen till delirium. Ja ja, ni är nästan lika så mager och gul som jag, och dock har icke Indiens sol krympt ihop er till en mumie, ni har alltid lefvat i vårt fruktbara Irland, som förser England med spanmål och soldater, ni har inga lidanden . . ."

"Jag har äfven haft min andel af lidanden, min kusin," afbröt honom doktorn. "Om än edert blod har flutit ur tjugo sår, så har äfven ur mitt hjerta ofta nog blod runnit . . . Ni känner ju, att jag har en talrik familj och att jag icke är lycklig."

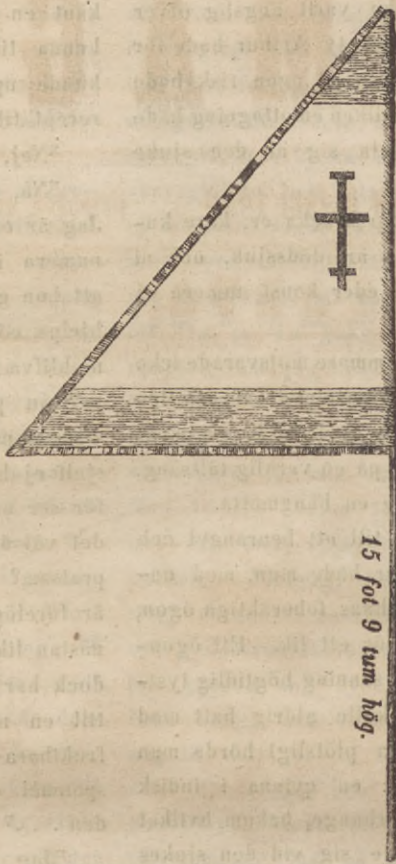
"Och hvem är då lycklig, doktor Foy?" utropade öfversten, som med feberaktig hastighet fortfor att tala; "visa mig dock före min död, en sådan märkvärdighet; visa mig en lycklig människa. Ni skulle vilja vara rik, eller åtminstone vilja blifva det, icke sant, doktor? Ni skulle tycka om, att pesten då och då härjade de tre konungarikena, blott ni dermed kunde fylla edra fickor. Men ni bör väl kunna inse, att Gud icke kan uppfylla doktorernas önsningar. Ni idkar dock ett ganska eget handverk, doktor. Då tycker jag mitt vara litet honettare. Om ännu båda höra till roffägel-släktet, så tillkommer dock örnen företrädet framför korpen . . . Ni har väl vädrat ett lik?"

"Skona mig, min kusin."

(Forts.)

Den helige Sabbas' biskopsstaf i klostret Hilendar.

Kejsar Duschans sidenfana i klostret Hilendar.

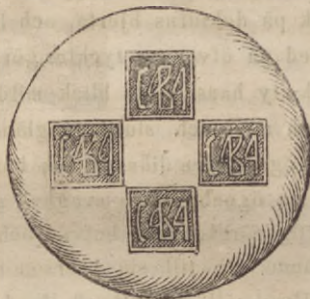
15 fot 9 tum hög.

Sigill på en föreskrift i klostret Prolat eller Karei.

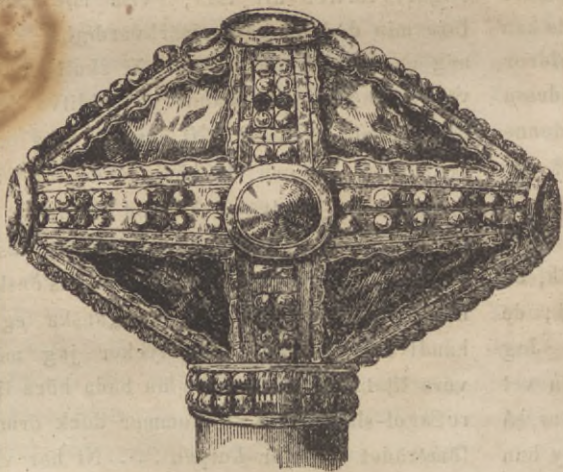

Elfenbenskanna i klostret Hilendar.

Sigill i klostret Prolat.

Den helige Sabbas' af Jerusalem staf, i klostret Prolat.

Knappen på den helige Sabbas' biskopsstaf.

Kejsar Duschans guldsigill i klostret Zograph.

Afbildning af despoten Georg med sin gemål Irene och deras dotter Marie, på ett diplom i klostret Simeon.